

LØYPEMELDING

HANDLINGS- ØKONOMIPLAN 2021-2024

Innhold

Bakgrunn	3
Mulige tiltak.....	5
Inntekter	10
Utgifter	12
Strukturendringer.....	19
Tjenester.....	23
Utsettelse	27
Tiltak som er vurdert, men som ikke viser innsparing eller er mulig å gjennomføre	29
Veien videre.....	30

Bakgrunn

Som innledning til budsjettarbeidet for 2021 – 2024 presenterte rådmannen i juni 2020 det økonomiske utfordringsbildet for Arendal kommune.

Bystyret gav tilslutning til rådmannens vurdering av utfordringsbildet og en overordnet målsetting om å unngå ROBEK. For å levere et budsjett i balanse må kommunens netto driftsbudsjett reduseres med 200-300 millioner kroner i forhold til dagens nivå, i perioden 2021-2024. Beløpet medfører store budsjettmessige utfordringer for kommunen.

Strategi for økonomisk bærekraft

For å sikre forutsigbarhet i kommunens tjenestetilbud og langsiktig bærekraftig økonomi har bystyret vedtatt et sett handlingsregler for budsjettarbeidet. Vedtatt budsjett bryter med handlingsreglene for netto driftsresultat, lånegjeld og forventet fondsavsetning.

For å sikre et godt utgangspunkt for budsjettprosessen 2021 - 2024 har bystyret bedt rådmannen om å presentere en liste over mulige tiltak for å skape økonomisk bærekraft. I de siste to budsjettårene har det vært nødvendig å hente inn fondsmidler for å få balanse i driftsbudsjettet, dvs. at det brukes oppsparte midler til å finansiere løpende kostnader. Bystyret har bedt om en liste over mulige tiltak opp til 300 millioner kroner. Rådmannen vil som følge av bystyrets prioritering av tiltakene legge frem sitt budsjettforslag i november 2020.

Hva ligger til grunn for utfordringsbildet på 200 mill. kroner?

Det er flere forhold som ligger til grunn for den driftsmessige ubalansen vi ser fremover.

Endringer i kommuneloven medfører økt minimumsavdrag på lånegjelden og utgjør ca. 50 mill. kroner i økte driftsutgifter pr år for Arendal kommune. I tillegg har regjeringens vedtak om endringer i utskrivning av eiendomsskatt redusert kommunens inntekter med ca. 17 mill. kroner pr år.

Mindre endringer som justeringer i refusjon for ressurskrevende tjenester, at nivået på kommunens «egenandel» øker og innføring av bemanningsnormer i skoler og barnehager gir også økte kostnader for kommunen. Samtidig betyr god barnehagedekning at kommunen ikke får full uttelling i rammetilskuddet.

Kommunen er en lavinntektskommune (skatteinntekter) og har samtidig store demografiske utfordringer. Utfordringene knytter seg til arbeidsdeltakelse, sosiale forhold og alderssammensetning i kommunen. Det har vært økt behov for tjenester over tid og alt i alt har driftsutgiftene økt mer enn driftsinntektene.

I gode år setter kommunen av midler på fond. Arendal har likevel små reserver i forhold til andre kommuner, og har ved siste års budsjetter benyttet oppsparte midler til å skape balanse. Det er ikke nok midler til å videreføre denne praksisen i årene fremover. Siste års regnskap har vært i balanse, mest på grunn av uforutsette skatteinntekter og bruk av fondsmidler.

Videreføring av vedtak og tiltak fra 2020 budsjettår

Innsparingstiltak som ble vedtatt i 2020-budsjettet videreføres i rammene for påfølgende år. Det betyr at disse tiltakene kommer i tillegg til utfordringen på 200 millioner kroner og på den måten gir enda større samlede utfordringer.

Deler av disse kuttene er fortsatt ikke løst for alle enhetene. Det betyr at man ikke har funnet det praktisk mulig å innføre tiltak som gir innsparinger og at forutsetninger for enkelte budsjettreduksjoner ikke er oppfylt.

Rammekutt som er videreført fra 2020 omfatter kultur, kommunalteknikk, rådmannen m/staber, innovasjon og kompetanse og barnevern. Reduksjon knyttet til «Bærekraft 2023» er videreført med 2020-nivå. Alle enheter har også fått kutt knyttet til konsulentbruk, innkjøp og annonsering i 2020.

I 2020 budsjettet ble det vedtatt økt innsparing knyttet til «Bærekraft 2023» fra 2021. I tillegg ble det vedtatt uløste kutt-tiltak innen de enkelte tjenestoområdene. Disse kuttene er medtatt i budsjettutfordringen på 200 mill. kroner og er spesifisert som egne tiltak i lista.

Vedtatt styrking av skolene med 7 mill. kroner i 2021, deretter 10 mill. kroner i 2023, er ikke videreført i rammene.

Liste over mulige tiltak

Tiltakene som presenteres nedenfor er svært omfattende og inneholder punkter bystyret tidligere har sagt nei til, reverseringer av vedtatte tiltak og nye tiltak. De må ikke sees på som forslag, men som mulige tiltak. Tiltakene er sortert etter følgende kategorier:

- Inntekter
- Utgifter
- Strukturtiltak
- Tjenester
- Utsettelse

I tillegg presenteres en liste over tiltak som er vurdert, men etter en gjennomgang er vurdert til ikke å gi et særlig inntekts- eller innsparingspotensial i perioden.

Det er nødvendig å presisere at tiltakene ikke er forslag eller anbefalinger fra rådmannen, men en oversikt over mulighetsrommet.

Budsjettbalanse uten oppsigelser av fast ansatte

Som følge av bystyrets prioriteringer kan ansatte bli berørt av budsjettprosessen og det må forventes at enkelte kan få endrede oppgaver. Kommunens gjennomsnittsalder og turnover gjør det realistisk å kunne gjennomføre endringer uten oppsigelser av fast ansatte. Kommunen har et høyt kompetansenivå og det er erfaringsmessig lett å overføre ansatte til nye oppgaver.

Mulige tiltak

Oversikten inneholder en liste over tiltak kategorisert etter inntekter, utgifter, strukturtiltak, tjenester og utsettelse. Rådmannen har også vurdert innmeldte konsekvensjusteringer fra enhetene. Konsekvensjusteringene er en del av utfordringsbildet på 200 mill. kroner. I de tilfellene der rådmannen mener det er mulig ikke å ta hensyn til det innmeldte behovet er dette listet opp som tiltak i oversikten.

Til slutt presenteres også en liste over tiltak som har vært vurdert, men som ikke viser innsparing eller er mulig å gjennomføre.

SAMLET OVERSIKT OVER MULIGE TILTAK		2021	2022	2023	2024
Innmeldte konsekvensjusteringer - tas ut av konsekvensjustert ramme til enhetene					
Utgifter	Opprettholde vedtatte kutt for enhet kultur	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000
Utgifter	Fritidskort - avvikling av stilling	400 000	800 000	800 000	800 000
Utgifter	Kompetansemidler i helse og levekår	600 000	600 000	600 000	600 000
Utgifter	Skolemodell - ikke justere for endring i elevtall og klassetall	1 925 000	1 925 000	1 925 000	1 925 000
Utgifter	Husleie Eureka kompetanse	0	2 675 000	2 675 000	2 675 000
Utgifter	Ikke øke antall leasingbiler i hjemmesykepleien	225 000	225 000	225 000	225 000
Utgifter	Utgifter til tolk	100 000	100 000	100 000	100 000
Struktur	Generell styrking hjemmesykepleie gjennomføres ikke, forutsetter felles base	10 000 000	10 000 000	10 000 000	10 000 000
Tjenester	Bredbåndsutbygging - kommunalt tilskudd	500 000	500 000	500 000	500 000
Tjenester	Etterslep vedlikehold gatelys	100 000	0	0	0
Tjenester	Ikke øke åpningstider og tilbud Kulturkammeret	800 000	800 000	800 000	800 000
Tjenester	Stilling - seksuell helse	500 000	500 000	500 000	500 000
Tjenester	Psykiske helsetjenester	800 000	1 600 000	1 600 000	1 600 000
Tjenester	Husbanken overføring oppgave	758 000	758 000	758 000	758 000
Utsette	Opprydding eiendomsforhold	300 000	0	0	0
Utsette	Fagerheim økt kapasitet etter ombygging	1 150 000	2 300 000	2 300 000	2 300 000
Utsette	Røedtunet økt kapasitet etter ombygging	1 150 000	2 300 000	2 300 000	2 300 000

SAMLET OVERSIKT OVER MULIGE TILTAK		2021	2022	2023	2024
Utsette	Utvidelse Ellengård - husleie	800 000	800 000	800 000	800 000
Nye tiltak					
Inntekt	Rammetilskudd	18 000 000	18 000 000	18 000 000	18 000 000
Inntekt	Økt eiendomsskatt	62 000 000	62 000 000	62 000 000	62 000 000
Inntekt	Parkeringsavgift på kommunale arealer	3 000 000	3 000 000	3 000 000	3 000 000
Inntekt	Konsernbidrag fra Arendal havnevesen KF	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000
Inntekt	Parkeringsavgift på småbåthavner, kommunal regi	100 000	100 000	100 000	100 000
Inntekt	Bruk av felles disposisjonsfond	37 800 000	0	0	0
Inntekt	Bruk av enhetenes disposisjonsfond	27 100 000	0	0	0
Utgifter	Ny renteprognose	12 781 000	6 603 000	6 634 000	3 879 000
Utgifter	Rentestrategi - utnytte handlingsrommet innenfor vedtatt strategi	2 877 000	0	0	0
Utgifter	Økt andel korte lån (sertifikatlån) ut over vedtatt strategi	0	1 806 000	2 583 000	6 568 000
Utgifter	Reduserte driftsutgifter ved salg av bygg	234 000	244 000	247 000	251 000
Utgifter	Drømmenes hus - alternativt bygg	211 000	745 000	780 000	819 000
Utgifter	Husleie for helsestasjonen og bemanningsenhet	0	0	2 500 000	2 500 000
Utgifter	Arendal kommunale pensjonskasse til Arendal gamle rådhus	200 000	200 000	200 000	200 000
Utgifter	Kirkelig fellesråd - redusert driftstilskudd	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000
Utgifter	Forventning om effektivisering IKT kostnader	3 000 000	3 000 000	3 000 000	3 000 000
Utgifter	IUA/Regional beredskap akuttforurensing, bruk av fond	250 000	250 000	250 000	0
Utgifter	Arbeid med å redusere overtid, vikartid og ekstrahjelp	5 000 000	5 000 000	5 000 000	5 000 000
Utgifter	Bofellesskap mestring og habilitering - justerte tall	5 250 000	3 700 000	6 050 000	2 550 000

SAMLET OVERSIKT OVER MULIGE TILTAK		2021	2022	2023	2024
Utgifter	Forventet reduksjon i barnetall i barnehage	0	9 500 000	7 400 000	4 800 000
Utgifter	Lederutviklingsprogrammet	730 000	730 000	730 000	730 000
Utgifter	Redusere sykefravær med 2 %-poeng	6 000 000	6 000 000	6 000 000	6 000 000
Utgifter	Heltid helse og levekår	3 500 000	3 500 000	3 500 000	3 500 000
Utgifter	Bedre innkjøp og kontraktsoppfølging	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000
Utgifter	Uspesifisert kutt pr. enhet	29 500 000	29 500 000	29 500 000	29 500 000
Utgifter	Anbud pensjonskasse, mulig potensial	10 000 000	10 000 000	10 000 000	10 000 000
Utgifter	Konkurransetsette drifts- og vedlikeholdsoppgaver	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000
Utgifter	Driftstilskudd Arendal kulturhus	1 700 000	1 700 000	1 700 000	1 700 000
Utgifter	Utvidelse interkommunalt samarbeid	0	2 000 000	3 000 000	4 000 000
Struktur	Reduserte driftsutgifter ved salg av skolebygg	0	0	1 144 000	1 246 000
Struktur	Brannsamarbeid med Grimstad kommune	750 000	750 000	750 000	750 000
Struktur	Flytte barnehagene på Fabakken og Fjellvik til ny barnehage på Marisberg	0	200 000	300 000	1 000 000
Struktur	Kjøre private barnehager og effektivisere kommunale barnehager	200 000	300 000	300 000	1 200 000
Struktur	Legge ned Eydehavn skole	3 250 000	6 500 000	6 500 000	6 500 000
Struktur	Legge ned Nesheim skole	3 177 000	6 353 000	6 353 000	6 353 000
Struktur	Legge ned ungdomstrinn Moltemyr skole	0	1 300 000	2 600 000	2 600 000
Struktur	Legge ned Myra skole	0	0	4 073 000	8 150 000
Struktur	En skole på Tromøya	0	0	0	3 871 000
Struktur	Legge ned Strømmen skole	0	0	0	3 392 000
Struktur	Legge ned Flosta skole	0	0	0	0
Struktur	Større omlegging av skolestruktur vest i Arendal	0	0	0	0
Tjenester	Kirkelig fellesråd - gebyr kremasjon	800 000	800 000	800 000	800 000
Tjenester	Tilskudd til andre	4 113 000	5 146 000	6 724 000	6 724 000
Tjenester	Servicesenteret – endring av tjenester og digitalisering	1 000 000	2 000 000	3 000 000	3 000 000

SAMLET OVERSIKT OVER MULIGE TILTAK		2021	2022	2023	2024
Tjenester	Kontantstøtte for 2-åringer	5 090 000	5 090 000	5 090 000	5 090 000
Tjenester	Skoler: kutte alt som ikke er lovpålagt	19 780 000	19 780 000	19 780 000	19 780 000
Tjenester	Mobbeombud	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000
Tjenester	Reduksjon saksbehandling trafikkikkerhet	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000
Tjenester	Nedtrapping lærlinger	1 000 000	1 500 000	2 000 000	2 500 000
Tjenester	Tilskudd frivilligsentraler	2 738 000	2 738 000	2 738 000	2 738 000
Tjenester	Nedlegging kommunale veier	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000
Tjenester	Reversering BS -vedtak - økning av veiledende sosialsats barn 0-5 år	675 000	675 000	675 000	675 000
Utsette	Reversere vedtak 10 års investeringsplan	0	4 006 000	24 423 000	23 708 000
Utsette	Redusere investeringer med 50 mill. kroner pr. år	460 000	2 288 000	4 114 000	6 015 000
Utsette	Elferjer på fjorden	0	2 000 000	5 000 000	5 000 000
Tiltak som er vurdert, men som ikke viser innsparing eller er mulig å gjennomføre					
	KLOA – vurdering fra leie til eie	0	0	0	0
	Kulturskolen og øvingsrom, gamle politihuset	0	0	0	0
	Kjøp av bygg tidligere overført til pensjonskassen	0	0	0	0
	Salg av Arendal kultur- og rådhus	0	0	0	0
	Reduksjon av FDV husleie i bygg som skal fases ut	0	0	0	0
	Vurdering dobbeltroller/oppgaver mellom Arendal eiendom KF og kommunen	0	0	0	0
	Sammenslåing tjenester park og kommunalteknikk	0	0	0	0
	Overføring drifts- og vedlikehold av brygger fra bygartneren til Arendal havnevesen KF	0	0	0	0
	Nivå på bemanning institusjon	0	0	0	0
	Solhaug, framskynde nedlegging	0	0	0	0
	Pedagogtetthet barnehager	0	0	0	0
	Reduserte utredninger, forventningsavklaring	0	0	0	0
	Ytterligere ENØK-tiltak	0	0	0	0

SAMLET OVERSIKT OVER MULIGE TILTAK	2021	2022	2023	2024
Ytterligere administrative funksjoner rådmannen m/staber	0	0	0	0
Vurdering kostnader politisk organisering og aktivitet	0	0	0	0
Økt konsernbidrag fra Arendal eiendom KF	0	0	0	0
Bruk av vakanser for å innfri sparekrav	0	0	0	0
SUM	301 374 000	263 887 000	303 421 000	314 072 000

Inntekter

Av kommunens totale driftsinntekter kommer hele 66 % fra skatteinntekter og rammetilskudd fra staten. Disse er vanskelig å påvirke på kort sikt. Skatteinntektene er delvis utjevnet med snittet for landet og etter dette ligger Arendal kommune på ca. 94 % av landssnittet pr innbygger.

Rammetilskuddet fordeles kommunen etter objektive kriterier og Arendal kommune er på snittet i denne fordelingen.

Øvrige inntekter var i regnskap 2019: Salgs og leieinntekter (10 %), overføringer med krav til motytelser (14 %), brukerbetalinger (3 %), eiendomsskatt (3 %), andre overføringer fra staten (4 %). Salg av eiendom og andre finansielle eiendeler må føres i investeringsregnskapet og er ikke en driftsinntekt.

Rammetilskudd

Potensial for økonomisk innsparing

Ved fremlegg av rådmannens utfordringsbilde i juni var det uklart hvordan kommunene skulle tolke vedtaket i stortinget om neste års rammer. Dette er nå avklart og rammene vil ligge 18 mill. kroner høyere enn først antatt.

Kommentar

Rådmannen legger KS's modell for beregning av rammeoverføringer til grunn, samt forventninger til skatteinntekter. Det er først i oktober at regjeringen legger frem forslag til budsjett og kommunerammer for 2021, og rådmannen vil legge disse oppdaterte prognosene til grunn for forslag til budsjett for 2021-2024. Det er ventet trangere rammer i årene fremover.

Økt eiendomsskatt

Potensial for økonomisk effekt

Ved å legge til grunn stortingets vedtak om endrede rammer for eiendomsskatt i kommunene vil dette kunne gi en økt inntekt for Arendal kommune på rundt 62 mill. kroner per år fra 2020 nivået.

Kommentar

Taksering av eiendommer er ikke avsluttet og det hefter noe usikkerhet rundt forventet mulighet for økt inntekt. Grunnlaget er basert på takseringer så langt, samt 4 promille med en reduksjonsfaktor på 30 %. Dersom bystyret ønsker en lavere inntekt i budsjettet anbefales det å legge den vedtatte innretningen til grunn, men med en redusert promille sats.

Parkeringsavgift på kommunale arealer

Potensial for økonomisk innsparing

Det er usikkert hvor stor netto inntjening som kan påregnes, men med et forsiktig anslag er det lagt til grunn 3 mill. kroner hvert budsjettår.

Kommentar

Kommunen eier store arealer som brukes til parkering ved våre formålsbygg. Det er i liten grad innkreving av parkeringsavgift på disse. For å utnytte en mulig inntekt, samt motivere til økt bruk av kollektivtrafikk, kan dette være et tiltak som er gjennomførbart.

Konsernbidrag fra Arendal havnevesen KF

Potensial for økonomisk innsparing

1 mill. kroner årlig fra 2021.

Kommentar

Det forventes at også Arendal havnevesen KF får krav om et konsernbidrag til kommunen. Dette tenkes finansiert blant annet gjennom økte priser for leie av småbåtplass i tillegg til økt utleie av ledige plasser i småbåthavnene.

Parkeringsavgift småbåthavner, kommunal regi

Potensial for økonomisk innsparing

100 000 kroner årlig fra 2021.

Kommentar

Ved å innføre parkeringsavgift ved småbåtplasser er det mulig å øke kommunens parkeringsinntekter. Eks. Strømsbubukt, Kuviga, Mortenstø, m.fl.

Bruk av felles disposisjonsfond

Potensial for økonomisk innsparing

Etter vedtak om bruk av felles disposisjonsfond i budsjett 2020 er det 37,8 mill. kroner igjen på balanseposten for felles disposisjonsfond. Disse kan eventuelt spres over perioden.

Kommentar

Ubrukte driftsmidler kan avsettes i regnskapet på en balansepost og hentes inn til drift i fremtidige budsjetter. I disse inngår blant annet rentefond og pensjonsfond. Disse bør brukes til engangskostnader eller til å dempe svingninger i et kortsiktig perspektiv (bl.a. pensjonskostnader). Beløpet er usikkert og avhengig av regnskap 2020. Bruk av midlene bryter med vedtatt handlingsregel om et minimumsnivå på 100 mill. kroner på disposisjonsfond.

Bruk av enhetenes disposisjonsfond

Potensial for økonomisk innsparing

Etter vedtak om bruk av enhetenes disposisjonsfond i budsjett 2020 er det 27,1 mill. kroner igjen på balansepostene for enhetenes disposisjonsfond. Dette tallet er svært usikkert da enhetene løpende vurderer bruk av sine midler.

Kommentar

Enheter som har et positivt regnskapsresultat, kan etter vedtatte ordning avsette midler til bruk i senere budsjetter. Dette fondet skal brukes til uforutsette utgifter og endringer og begrenser behovet for å justere budsjetttrammen gjennom året. Det er usikkerhet rundt restbeløpet etter 2020 da enhetene i mindre grad budsjetterer med bruk av fond, men henter det inn i løpet av budsjettåret når det er hensiktsmessig. Summen på 27 mill. kroner inneholder også et felles driftsfond knyttet til flyktningstjenester.

Utgifter

Alle løpende driftsutgifter er vurdert, samt effekten på driftsbudsjettet ved endringer på investeringer. Lønn og sosiale utgifter utgjør 60 % av totalbudsjettet til kommunen. Kjøp av varer og tjenester utgjør 34 %, og overføringer utgjør de siste 6 % (overføringer og tilskudd til private, organisasjoner mv).

Det er ikke gjort en selvstendig vurdering av nivået på den enkelte investering da dette føres i sin helhet på investeringsbudsjettet og finansieres med tilskudd og lån.

Opprettholde vedtatte kutt for enhet kultur

Potensial for økonomisk innsparing

1 mill. kroner i 2021. Totalt 4 mill. kroner i hele perioden.

Kommentar

I budsjettet for 2020 ble det vedtatt kutt for kulturenheten. I forbindelse med konsekvensjustering av budsjettet ble kuttet etter ny vurdering justert ned. Tiltaket innebærer at vedtatt kutt i 2020-budsjettet opprettholdes.

Fritidskort – avvikling av stilling

Potensial for økonomisk innsparing

400 000 kroner i 2021. Totalt 2,8 mill. kroner i hele perioden.

Kommentar

Tilskudd til prosjektstilling fritidskort bortfaller i utgangspunktet fra 2021. Budsjettmidler til å videreføre stillingen ble derfor lagt inn i konsekvensjustert budsjett. Tiltaket innebærer at stillingen ikke kan videreføres.

Kompetansemidler i helse og levekår

Potensial for økonomisk innsparing

600 000 kroner i 2021. Totalt 2,4 mill. kroner i hele perioden.

Kommentar

Økte midler til kompetanseutvikling i helse og levekår ble lagt inn ved konsekvensjustering av budsjettet.

Helse og levekår har de siste årene satset mye på faglig kompetanseutvikling for den enkelte medarbeider og kompetanseutvikling på organisasjonsnivå. Dette vil få minst like stor betydning i årene framover. Behov for tjenester i kommunen vil øke både pga. den demografiske utviklingen i befolkning og mer sammensatte problemstillinger hos brukere av kommunale tjenester. Dette medfører større krav til faglig kompetanse hos de ansatte, samt et økt rekrutteringsbehov. Tiltaket innebærer strengere prioriteringer på satsningsområder og hvem som får delta på ulike kompetansetiltak. Krever også at vi øker innsatsen på e-læring.

Skolemodell – ikke justere for endring i elevtall og klassetall

Potensial for økonomisk innsparing

1,925 mill. kroner i 2021. Totalt 7,7 mill. kroner i hele perioden.

Kommentar

Justering for oppdatert skolemodell (endring i elev- og klassetall) ble innarbeidet ved konsekvensjustering av budsjettet. Skolene får normalt justert rammene etter GSI-rapportering 1. oktober hvert år. Prognosen tilsier økt klasse- og elevtall som utgjør 1 925 000 kroner fra 2020 til 2021. Tiltaket innebærer at det ikke justeres for dette. Ved økning innebærer dette at skolene må løse aktiviteten innenfor dagens rammer.

Husleie Eureka kompetanse

Potensial for økonomisk innsparing

0 kroner i 2021. Totalt 8,025 mill. kroner i hele perioden.

Kommentar

Utgifter til husleie for Eureka kompetanse ble i 2020 forutsatt tatt ut av budsjettet fra 2021 og fremover. Beløpet på 2 675 000 pr. år ble foreslått lagt inn igjen i konsekvensjustert budsjett fordi det er urealistisk å inngå avtale om fremleie før 2022. Tiltaket forutsetter videre drift av Eureka kompetanse i 2021 og fremleie av 100 % av lokalene fra 2022.

Alternative driftsmodeller for Eureka kompetanse skal belyses i en egen sak for bystyret i løpet av høsten 2020.

Ikke øke antall leasingbiler i hjemmesykepleien

Potensial for økonomisk innsparing

225 000 kroner i 2021. Totalt 900 000 kroner i hele perioden.

Kommentar

Det er i arbeidet med konsekvensjustert budsjett lagt til grunn økning av leasingbiler fra 2021. Dette innebærer at midlene tas ut og må sees i sammenheng med tiltaket om «Generell styrking av hjemmesykepleien».

Utgifter til tolk

Potensial for økonomisk innsparing

100 000 kroner i 2021. Totalt 400 000 kroner i hele perioden.

Kommentar

Det ble lagt inn midler til tolk ved konsekvensjustering av budsjettet. Tiltaket innebærer at det ikke settes av egne budsjettmidler til tolk, men at utgiftene må dekkes innenfor dagens ramme.

Ny renteprognose

Potensial for økonomisk innsparing

12,781 mill. kroner i 2021. Totalt 29,897 mill. kroner i hele perioden.

Kommentar

Rentene har falt mye siste år. Ny justering av renteprognosen og gjennomsnittlig rentenivå gir en vesentlig innsparing på forventet rentekostnad for 2021 og resten av perioden. Det er lagt til grunn dagens prognoser og rentene må vurderes ved hver rullering av HØP. Det er en risiko for en økt rente i perioden.

Rentestrategi - utnytte handlingsrommet innenfor vedtatt strategi**Potensial for økonomisk innsparing**

2,877 mill. kroner i 2021. Totalt 2,877 mill. kroner i hele perioden.

Kommentar

Rådmannen legger til grunn vedtatt finansreglement, men tiltaket vil utnytte muligheten til å øke bruk av korte lån (sertifikatlån) for investeringslånet 2021. Tiltaket gir noe økt risiko knyttet til refinansiering og rentenivå, men er innenfor en akseptabel risikoprofil.

Økt andel korte lån (sertifikatlån) ut over vedtatt strategi**Potensial for økonomisk innsparing**

0 kroner i 2021. Totalt 10,957 mill. kroner i hele perioden.

Kommentar

Bystyret kan justere finansreglementet slik at kravet om rentedifferensieringen reduseres. Med dagens reglement må det i 2024 inngås en ny lang renteavtale (5-10 år) på 300 mill. kroner for å oppfylle kravene i finansreglementet. Dersom finansreglementet justeres til å øke andel lån med korte/flytende betingelser så kan det være et potensial på 3,6 mill. kroner i redusert utgift ved å ikke binde renten i 2024. I tillegg så vil andelen korte lån vil gå ut over vedtatt strategi f.o.m. 2022 og effekten ved å låne kort investeringslånene for 2022, 2023 og 2024 vil utgjøre 7,4 mill. kroner. Totalt vil dette utgjøre 11 mill. kroner i perioden. Tiltaket gir økt finansiell risiko og lavere forutsigbarhet.

Reduserte driftsutgifter ved salg av bygg**Potensial for økonomisk innsparing**

234 000 kroner i 2021. Totalt 976 000 kroner i hele perioden.

Kommentar

Forutsetter salg av eiendommene Torbjørnsbu gård, Løddesøl skole og Lassens hus i 2021. Estimert salgspris i sum på 3,5 mill. kroner. Potensial for innsparing omfatter reduserte rentekostnader, redusert minimumsavdrag og bortfall av drifts- og vedlikeholdskostnader (FDV-kostnader) av byggene på dagens nivå.

Drømmenes hus – alternativt bygg**Potensial for økonomisk innsparing**

211 000 kroner i 2021. Totalt 2,555 mill. kroner i hele perioden.

Kommentar

Tiltaket forutsetter å ta ut 23 mill. kroner av investeringsplanen for 2021. Innsparingen er effekt av

reduisert rentekostnad og minimumsavdrag på investeringen. Forutsetter ledig kapasitet i kommunale bygg.

Husleie for helsestasjonen og bemanningsenheten

Potensial for økonomisk innsparing

0 kroner i 2021. Totalt 5 mill. kroner i hele perioden.

Kommentar

Leiekontrakten med Alti Arena går ut 31.12.2022. Innsparingen er for 2023 og 2024, og forutsetter ledig kapasitet i kommunale bygg når kontrakten går ut.

Arendal kommunale pensjonskasse til Arendal gamle rådhus

Potensial for økonomisk innsparing

200 000 kroner i 2021. Totalt 800 000 kroner i hele perioden.

Kommentar

Økte leieinntekter ved å flytte Arendal kommunale pensjonskasse til 1. etasje i Arendal gamle rådhus.

Kirkelig fellesråd – redusert driftstilskudd

Potensial for økonomisk innsparing

1 mill. kroner i 2021. Totalt 4 mill. kroner i hele perioden.

Kommentar

Redusert driftstilskudd basert på blant annet reduksjon i stillinger.

Forventning om effektivisering IKT-kostnader

Potensial for økonomisk innsparing

3 mill. kroner i 2021. Totalt 12 mill. kroner i hele perioden.

Kommentar

Budsjettkutt i IKT Agder IKS må vedtas av representantskapet. Overføringer fra eierne i 2021 er ca. 193 mill. kroner totalt. Ca. 63 mill. kroner fra Arendal. Antall brukere i kommunen må ligge fast. Tiltaket innebærer at IKT Agder må effektivisere sin drift. Dette kommer i tillegg til tidligere vedtatte kutt på 2 mill. kroner fra 2020.

IUA/Regional beredskap akuttforurensing, bruk av fond

Potensial for økonomisk innsparing

250 000 kroner i 2021. Totalt 750 000 kroner i hele perioden.

Kommentar

Tiltaket innebærer bruk av avsatte fondsmidler i tre år, dvs. at kommunens bidrag i samme periode bortfaller.

Arbeid med å redusere overtid, vikartid og ekstrahjelp

Potensial for økonomisk innsparing

5 mill. kroner i 2021. Totalt 20 mill. kroner i hele perioden.

Kommentar

Merforbruket på disse postene var i 2019 ca. 30 mill. kroner. Det betyr at å redusere budsjettet med 5 mill. kroner innebærer at kommunens ressursbruk knyttet til overtid, vikar og ekstrahjelp må kuttes med 35 mill. kroner sammenlignet med regnskapsført 2019-nivå. Målet er oppnåelig gjennom å stille krav om beste praksis. Beløpet forutsettes tatt ut av enhetenes rammer.

Bofellesskap mestring og habilitering – justerte tall

Potensial for økonomisk innsparing

5,25 mill. kroner i 2021. Totalt 17,55 mill. kroner i hele perioden.

Kommentar

Det er forsinket byggestart, og nytt bofellesskap vil ikke stå ferdig i 2021. Etter bystyrets siste vedtak er bemanning justert.

Forventet reduksjon i barnetall i barnehage

Potensial for økonomisk innsparing

0 kroner i 2021. Totalt 21,7 mill. kroner i hele perioden.

Kommentar

En forventet reduksjon i barnetall vil medføre lavere utgifter til barnehage. Det er usikkerhet rundt det økonomiske potensialet fordi redusert antall barn også medfører reduserte overføringer fra staten.

Lederutviklingsprogrammet

Potensial for økonomisk innsparing

730 000 kroner i 2021. Totalt 2,92 mill. kroner i hele perioden.

Kommentar

Innebærer å kutte lederutviklingsprogrammet og erstatte det med 1 årlig dagsamling for bare enhetsledere og 1 årlig dagsamling for enhets- og avdelingsledere.

Redusere sykefravær med 2 %-poeng

Potensial for økonomisk innsparing

6 mill. kroner i 2021. Totalt 24 mill. kroner i hele perioden.

Kommentar

Sammenlignet med andre kommuner har kommunen et gjennomsnittlig sykefravær i dag. Det er likevel mange kommuner som har et lavere sykefravær og det er potensiale for å bli bedre. Kommunen har mange gode tiltak på gang. Generelt kan vi også på dette området i større grad

ansvarliggjøre ledere som skiller seg ut negativt. Mer sentral oppfølging av enkeltsaker er ikke mulig med de ressursene HR-staben har i dag. Beløpet forutsettes tatt ut av enhetenes rammer.

Heltid helse og levekår

Potensial for økonomisk innsparing

3,5 mill. kroner i 2021. Totalt 14 mill. kroner i hele perioden.

Kommentar

Tiltaket innebærer å øke heltid til 50 % i helse og levekår (tilsvarende 200 nye heltidsansatte). Utviklingen har vært bra, men går nå sent. Vi kan nå målet i løpet av 2-4 år ved å stille høyere krav til ledere og ansatte og bruke mere styring. Krever i så fall politisk tilslutning. Prinsippet om frivillighet har medført at like tjenester har hatt svært ulik utvikling avhengig av om ledere og ansatte har ønsket å øke antall heltidsstillinger med tilhørende helgearbeid. Beløpet forutsettes tatt ut av enhetenes rammer.

Bedre innkjøp og kontraktsoppfølging

Potensial for økonomisk innsparing

1 mill. kroner i 2021 (netto). Totalt 4 mill. kroner i hele perioden.

Økt oppfølging av kontrakter og leverandører er i fagmiljøer anslått til 3-6 % av verdien. Det kan bety en vesentlig besparelse for Arendal kommune. Det forutsettes økt kapasitet med en stilling, og netto besparelse anslås til 1 mill. kroner årlig fra 2021.

Kommentar

Anskaffelser og innkjøp er et område med økt krav til kompetanse. Det er i dag mange som kan gjøre innkjøp i kommunen og det er ikke nødvendigvis god kontroll over hva vi kjøper og hvem vi kjøper fra. Ledere skal være godt kjent med avtaler, men det er ikke slik nedover i organisasjonen. Ved å begrense fullmakt til å kjøpe er det mulighet for å redusere kostnader ved at vi benytter avtaler. Ved å ta fullmakten oppover i systemet med en grense på hva noen kan forplikte kommunen til så kan vi gjøre en god behovsvurdering om vi faktisk trenger å kjøpe, eller vi kan benytte andre muligheter. Vi kan også med dette skape synergier med ulike enheter slik at vi kan samordne bedre og gjøre bedre innkjøp. Beløpet forutsettes tatt ut av enhetenes rammer.

Uspesifisert kutt pr. enhet

Potensial for økonomisk innsparing

29,5 mill. kroner i 2021. Totalt 118 mill. kroner i hele perioden.

Kommentar

Tiltaket innebærer et flatt kutt pr enhet, i stedet for andre konkrete tiltak. Store enheter kuttes 1 mill. kroner mens mindre enheter kuttes 0,5 mill. kroner. Dette beløpet er et alternativ til andre spesifikke kutt eller forventede besparelser fordelt på enhetene knyttet til vikar/overtid, sykefravær, heltid, innkjøp. Interkommunale ordninger er holdt utenfor tiltaket.

Vedlegg

Liste over uspesifiserte kutt pr. enhet.

Anbud pensjonskasse

Potensial for økonomisk innsparing

Mulig potensial for lavere pensjonsutgifter, anslagsvis 10 mill. kroner årlig.

Kommentar

Kommunen har i dag egen pensjonskasse for ansatte som ikke omfattes av KLP (sykepleierordningen) og SPK (lærere). Rådmannen har tidligere bedt om mandat til å sette pensjonskasse ut på anbud, men dette har vært avvist av bystyret. Potensial for lavere pensjonsutgifter ved bytte av pensjonskasse har derfor ikke blitt vurdert. Rådmannen ber om mandat til å sette pensjonstjenesten ut på anbud for å kunne foreta en grundig vurdering av alle forhold knyttet til pensjon.

Konkurransetsetting av drifts- og vedlikeholdsoppgaver

Potensial for økonomisk innsparing

2 mill. kroner i 2021. Totalt 8 mill. kroner i hele perioden.

Kommentar

Arendal eiendom KF utarbeider forslag til hvordan kjøp av tjenester kan effektivisere driften og gi reduserte kostnader for Arendal kommune. Kommunen dekker alle kostnader for drift og vedlikehold via husleien for bygg.

Driftstilskudd Arendal kulturhus

Potensial for økonomisk innsparing

1,7 mill. kroner i 2021. Totalt 6,8 mill. kroner i hele perioden.

Kommentar

Det er en etablert praksis, men ingen avtale, om å gi driftstøtte til kulturhuset. Tiltaket innebærer at støtten bortfaller i sin helhet.

Utvidelse interkommunalt samarbeid

Potensial for økonomisk innsparing

0 kroner i 2021. Totalt 9 mill. kroner i hele perioden.

Kommentar:

Arendal kommune har organisert flere tjenester sammen med andre kommuner. Dette gir både en faglig styrking, samt en budsjettmessig uttelling for deltakende kommuner. Ved å utvide samarbeidene til flere tjenester kan det gi en økonomisk gevinst. Anslaget er usikkert.

Strukturendringer

Strukturendringer forutsetter endringer i sektor, enheter eller avdelingsstruktur, samt budsjettmessige endringer som følge av dette.

Generell styrking av hjemmesykepleien gjennomføres ikke, forutsetter felles base

Potensial for økonomisk innsparing

10 mill. kroner i 2021. Totalt 40 mill. kroner i hele perioden.

Kommentar:

En generell styrking av hjemmesykepleien ble lagt inn ved konsekvensjustering av budsjettet.

Med en sterk økning av antall eldre i behov av helse-, pleie og omsorgstjenester vil presset på tjenestene være krevende i årene fremover. Dette tvinger oss til å tenke nytt og annerledes. Vi må derfor sikre at ressursene, kompetansen og gode e-helseløsninger benyttes fornuftig innenfor stramme økonomiske rammer slik at tjenestene blir mest mulig ressurseffektive.

En felles base nært sentrum som samler hjemmesykepleie for de 3 sentrumssonene, hjemmehjelp for sentrum, nattpatruljen, fysio- og ergoterapeuter, innsatsteam hverdagsrehabilitering, deler av oppfølgingstjenestene innen psykisk helse og rus, bemanningsenheten og støttetjenester.

Kostnader ved felles base er ikke beregnet, og må utredes. Vil komme til fratrukk på beløpet i dette tiltaket.

Vedlegg

Notat vedr. samlokalisering av hjemmesykepleien og andre hjemmebaserte tjenester

Reduserte driftsutgifter ved salg av skolebygg

Potensial for økonomisk innsparing

0 kroner i 2021. Totalt 2,39 mill. kroner i hele perioden.

Kommentar

Tiltaket gjelder salg av Eydehavn skole og Nesheim skole og forutsetter vedtak om endring av skolestruktur og salg av skolebyggene i 2023. Frigjøring av kapital vil redusere renter og avdrag med 1,2 mill. kroner i 2023 og 1,2 mill. kroner i 2024.

Brannsamarbeid med Grimstad kommune

Potensial for økonomisk innsparing

750 000 kroner for Arendal kommune. Totalt 3,0 mill. kroner i hele perioden.

Kommentar

Ved å slå sammen de to brannvesenene vil en kunne få en felles leder og redusert antall avdelingsledere, samt samordnet vaktlag m.m. Tiltaket forutsetter vedtak i aktuelle kommuner.

Flytte barnehagene på Fabakken og Fjellvik til ny barnehage på Marisberg

Potensial for økonomisk innsparing

0 kroner i 2021. Totalt 1,5 mill. kroner i hele perioden.

Kommentar

Belyses i egen bystyresak august 2020.

Kjøpe private barnehager og effektivisere kommunale barnehager

Potensial for økonomisk innsparing

200 000 kroner i 2021. Totalt 2 mill. kroner i hele perioden.

Kommentar

Det er og vil fortsatt bli overkapasitet når det gjelder barnehageplasser. Arendal kommune har per i dag under 25 % av plassene i kommunen. Kommunen kan vurdere oppkjøp av private barnehageplasser for i større grad kunne styre utviklingen. Kommunens egne barnehager må utnytte kapasiteten på antall barn.

Legge ned Eydehavn skole

Potensial for økonomisk innsparing

3,25 mill. kroner i 2021. Totalt 22,75 mill. kroner i hele perioden.

Kommentar

Tiltaket gjelder skoledrift.

Vedlegg

Notat tiltak skolestruktur og andre kutt

Legge ned Nesheim skole

Potensial for økonomisk innsparing

3,177 mill. kroner i 2021. Totalt 22,236 mill. kroner i hele perioden.

Kommentar

Tiltaket gjelder skoledrift. Dersom det kommer en friskole i området, vil ikke innsparingen bli som beskrevet ovenfor.

Vedlegg

Notat tiltak skolestruktur og andre kutt

Legge ned ungdomstrinn Moltemyr skole

Potensial for økonomisk innsparing

0 kroner i 2021. Totalt 6,5 mill. kroner i hele perioden.

Kommentar

Tiltaket gjelder skoledrift. Kreves bygningsmessige utbedringer ved Birkenlund skole.

Vedlegg

Notat tiltak skolestruktur og andre kutt.

Legge ned Myra skole**Potensial for økonomisk innsparing**

0 kroner i 2021. Totalt 12,223 mill. kroner i hele perioden.

Kommentar

Tiltaket gjelder skoledrift. For å kunne gjennomføre dette, må ungdomstrinnet på Moltemyr overføres til andre skoler.

Vedlegg

Notat tiltak skolestruktur og andre kutt.

En skole på Tromøya**Potensial for økonomisk innsparing**

0 kroner i 2021. Totalt 3,871 mill. kroner i hele perioden.

Kommentar

Tiltaket gjelder skoledrift. Krever noen bygningsmessige endringer på Roligheden skole.

Vedlegg

Notat tiltak skolestruktur og andre kutt.

Legge ned Strømmen skole**Potensial for økonomisk innsparing**

0 kroner i 2021. Totalt 3,392 mill. kroner i hele perioden.

Kommentar

Tiltaket gjelder skoledrift.

Vedlegg

Notat tiltak skolestruktur og andre kutt

Legge ned Flosta skole**Potensial for økonomisk innsparing**

0 kroner i 2021. Totalt 0 kroner i hele perioden.

Kommentar

Tiltaket gjelder skoledrift. Her vil det først bli innsparing fra 2025.

Vedlegg

Notat tiltak skolestruktur og andre kutt.

Større omlegging av skolestruktur vest i Arendal

Potensial for økonomisk innsparing

0 kroner i 2021. Totalt 0 kroner i hele perioden.

Kommentar

Tiltaket gjelder skoledrift. Asdal skole kan bli barnetrinn for Asdal, Rykene og Nedenes. Nedenes skole kan bli ungdomstrinn for Asdal, Rykene og Nedenes. Her vil det først bli en innsparing fra 2026.

Vedlegg

Notat tiltak skolestruktur og andre kutt.

Tjenester

Rådmannen har vurdert tjenester som ikke er lovpålagt samt nivået på ulike tjenester. Det er begrenset med muligheter da det allerede har vært store endringer i tjenestenivåene i sektorene.

Bredbåndsutbygging - kommunalt tilskudd

Potensial for økonomisk innsparing

500 000 kroner i 2021. Totalt 2 mill. kroner i hele perioden.

Kommentar

Kommunalt tilskudd til bredbåndsutbygging ble lagt inn ved konsekvensjustering av budsjettet.

Gjelder kommunalt tilskudd til privat utbygging av bredbånd i områder med dårlig dekning og manglende kommersielt grunnlag for utbygging. Tiltaket innebærer at utbygger også mister tilskudd fra staten via NKOM og at utbygging ikke skjer før private tilbydere finner det økonomisk forsvarlig uten tilskudd.

Etterslep vedlikehold gatelys

Potensial for økonomisk innsparing

100 000 kroner i 2021. Totalt 100 000 kroner i hele perioden.

Kommentar

Midler til dette tiltaket ble lagt inn ved konsekvensjustering av budsjettet.

Dette er en tidsavgrenset oppgave som var tenkt utført i 2021. Kan tas igjen innenfor eksisterende budsjetttrammer fordelt på flere år i perioden.

Ikke øke åpningstider og tilbud ved Kulturkammeret

Potensial for økonomisk innsparing

800 000 kroner i 2021. Totalt 3,2 mill. kroner i hele perioden.

Kommentar

Midler til dette tiltaket ble lagt inn ved konsekvensjustering av budsjettet. Ved å ikke øke åpningstider og nye tilbud til kulturkammeret gir dette en potensiell innsparing på 800 000 kroner pr år.

Stilling – seksuell helse

Potensial for økonomisk innsparing

500 000 kroner i 2021. Totalt 2 mill. kroner i hele perioden.

Kommentar

Midler til stillingen ble lagt inn ved konsekvensjustering av budsjettet.

I nåværende økonomiske situasjon er det vanskelig å videreføre denne prosjektstillingen.

Psykiske helsetjenester

Potensial for økonomisk innsparing

800 000 kroner i 2021. Totalt 5,6 mill. kroner i hele perioden.

Kommentar

Økt budsjett til psykiske helsetjenester ble lagt inn ved konsekvensjustering av budsjettet.

Behovet for tjenester fra våre innbyggere på tjenester innen psykisk helse er klart økende, og tjenestene burde vært justert.

Husbanken - overføring oppgave

Potensial for økonomisk innsparing

758 000 kroner i 2021. Totalt 3,032 mill. kroner i hele perioden.

Kommentar

Som følge av differanse mellom vedtatt budsjett og rammetilskudd ble det lagt inn midler for «Tilskudd til etablering og tilpassing til eget bosted» ved konsekvensjustering av budsjettet. Tilskuddet brukes særlig til familier med barn med funksjonsnedsettelse.

Differansen mellom rammetilskudd og vedtatt budsjett er kr. 758 000. Konsekvensen av at dette ikke kompenseres er at det må gis avslag når vedtatt ramme er brukt.

Kirkelig fellesråd - gebyr kremasjon

Potensial for økonomisk innsparing

800 000 i 2021. Totalt 3,2 mill. kroner i hele perioden.

Kommentar

For å øke andel kremasjoner har kommunen hittil dekket gebyret på 7500 kroner. Tiltaket medfører pårørende må betale gebyret selv. Dette betyr at driftstilskudd til Kirkelig fellesråd kan reduseres med 800 000 årlig fra 2021.

Tilskudd til andre

Potensial for økonomisk innsparing

4,113 mill. kroner i 2021. Totalt 22,707 mill. kroner i hele perioden.

Kommentar

Enhet kultur har allerede planlagt å redusere tilskudd til andre med 6,2 mill. kroner for 2021/2022 etter vedtak i forrige handlingsplanperiode. Ved å vurdere alle tilskudd som ikke er bundet i en avtale kan ytterligere innsparinger være mulig.

Ved å ta ned tilskudd vil dette påvirke tjenestene som disse støtter, og i noen grad også påvirke samarbeid som kommunen er en del av. Enkelte av tilskuddene er bundet, og foreslås tatt ut når avtalene utløper.

Servicesenteret – endring av tjenester og digitalisering

Potensial for økonomisk innsparing

1,0 mill. kroner i 2021. Totalt 9 mill. kroner i hele perioden.

Kommentar

Servicesenteret består totalt av 10,85 årsverk. De ansatte bemanner sentralbord, publikumsmottak på rådhuset og Eureka kompetanse og har ansvar for veiledning av og kontakt med innbyggere, saksbehandling på ulike områder, skjenkebevillinger, turistinformasjon og teknisk støtte i Eureka kompetanse.

Det legges stor vekt på økt andel av digitale tjenester for innbyggerne og en del interne systemer og prosesser kan effektiviseres ytterligere gjennom digitalisering. Næringsavdelingen har det siste året gått mer inn i oppgavene knyttet til reiseliv. Det forventes at dette vil avlaste Servicesenteret på dette området. En eventuell nedskalering av Eureka kompetanse vil føre til lavere bemanningsbehov.

Potensial for innsparing er et anslag. Reell innsparing vil være avhengig av endringer i Eureka kompetanse og ytterligere digitalisering av arbeidsprosesser og tjenester.

Kontantstøtte for 2-åringer

Potensial for økonomisk innsparing

5,09 mill. kroner i 2021. Totalt 20,36 mill. kroner i hele perioden.

Kommentar

Inntektssystemet fra staten til kommunene er slik at kommunen får tilskudd for hvert barn i alderen 1-5 år, uavhengig av om barnet går i barnehage eller ikke. Det er en umiddelbar mindrekostnad ved å gi kontantstøtte for 2-åringer enn å ha barna i barnehager.

Vedlegg

Kontantstøtte

Skoler: kutte alt som ikke er lovpålagt

Potensial for økonomisk innsparing

19,78 mill. kroner i 2021. Totalt 79,12 mill. kroner i hele perioden.

Kommentar

Dette må utredes nærmere og må ses på som et alternativ til skolestrukturtiltak.

Vedlegg

Notat tiltak skolestruktur og andre kutt.

Mobbeombud

Potensial for økonomisk innsparing

1 mill. kroner i 2021. Totalt 4 mill. kroner i hele perioden.

Kommentar

Avvikling av kommunalt mobbeombud opprettet i 2019.

Reduksjon saksbehandling trafikkisikkerhet

Potensial for økonomisk innsparing

1 mill. kroner i 2021. Totalt 4 mill. kroner i hele perioden.

Kommentar

Det ble for noen år siden lagt til et årsverk i enhet Kommunalteknikk og geodata for å jobbe med trafikkisikkerhet. Tiltaket innebærer å ta stillingen ut. Dette reduserer kommunens kapasitet til å jobbe med trafikkisikkerhet.

Nedtrapping lærlinger

Potensial for økonomisk innsparing

1 mill. kroner i 2021. Totalt 7 mill. kroner i hele perioden.

Kommentar

Innebærer en reversering av lærlingesatsingen og en reduksjon av antall lærlinger med ca. 20 per år.

Tilskudd frivilligsentraler

Potensial for økonomisk innsparing

2,738 mill. kroner i 2021. Totalt 10,952 mill. kroner i hele perioden.

Kommentar

Tilskudd til frivilligsentralene er i dag innlemmet i kommunens rammetilskudd. Dette er frie midler. Tiltaket innebærer å kutte tilskudd til frivilligsentralene. Det er stor usikkerhet knyttet til dette siden Stortinget har foreslått at dette omgjøres til øremerket tilskudd f.o.m 2021.

Nedlegging kommunale veier

Potensial for økonomisk innsparing

1,0 mill. kroner i 2021. Totalt 4 mill. kroner i hele perioden.

Kommentar

Innebærer å nedklassifisere et betydelig antall kommunale veier til private.

Reversering BS-vedtak – økning av veiledende sosialsats barn 0-5 år

Potensial for økonomisk innsparing

675 000 kroner i 2021. Totalt 2,7 mill. kroner i hele perioden.

Kommentar

Det ble vedtatt en økning i veiledende sosialsats for barn i alderen 0-5 år fra 2020. Tiltaket innebærer å reversere økningen.

Utsettelse

Utsettelse av tidligere vedtak eller planer kan gi et økonomisk handlingsrom i perioden. Dette innebærer også utsettelse av opptrapping av aktivitet.

Opprydding eiendomsforhold

Potensial for økonomisk innsparing

300 000 kroner i 2021. Totalt 300 000 kroner i hele perioden.

Kommentar

Midler til opprydding eiendomsforhold ble lagt inn ved konsekvensjustering av budsjettet. Denne oppryddingen vedr. eiendomsforhold i tidligere Moland kommune må gjøres før eller siden, men kan utsettes til etter 2024.

Fagerheim økt kapasitet etter ombygging

Potensial for økonomisk innsparing

1,15 mill. kroner i 2021. Totalt 8,05 mill. kroner i hele perioden.

Kommentar

Midler til å utnytte økt kapasitet ved Fagerheim ble lagt inn ved konsekvensjustering av budsjettet. Tiltaket innebærer at vi ikke utnytter den økte kapasiteten på Fagerheim.

Røedtunet økt kapasitet etter ombygging

Potensial for økonomisk innsparing

1,15 mill. kroner i 2021. Totalt 8,05 mill. kroner i hele perioden.

Kommentar

Midler til å utnytte økt kapasitet ved Røedtunet ble lagt inn ved konsekvensjustering av budsjettet. Tiltaket vil føre til at vi ikke utnytter den økte kapasiteten på Røedtunet.

Utvidelse Ellengård - husleie

Potensial for økonomisk innsparing

800 000 kroner i 2021. Totalt 3,2 mill. kroner i hele perioden.

Kommentar

Utvidelse Ellengård (husleie) ble lagt inn ved konsekvensjustering av budsjettet.

I dag gis noen brukere aktivitetstilbud ved Røedtunet. Disse er over 18 år og skulle hatt tilbud ved Ellengård, men dette krever utvidelse av lokalene. Tiltaket innebærer at Røedtunet fortsatt må gi dette tilbudet framover.

Reversere vedtak 10 års investeringsplan

Potensial for økonomisk innsparing

Totalt renter og avdrag 0 kroner i 2021. Totalt 52,137 mill. kroner i hele perioden.

Kommentar

Vedtaket for 10 års investeringsplan medfører at finansielt måltall for lånegjelden brytes. Tiltaket innebærer reversering til rådmannens forslag til 10 års investeringsplan. Reversering av vedtak medfører store reduksjoner i minimumsavdrag og rentekostnad i budsjettperioden da investeringene som reverseres er høye (Helsehus/svømmehall).

Redusere investeringer med 50 mill. kroner pr. år

Potensial for økonomisk innsparing

Totalt renter og avdrag 460 000 kroner i 2021. Totalt 12,877 mill. kroner i hele perioden.

Kommentar

Tiltaket innebærer reduksjon i investeringsnivået med 50 mill. kroner utover reversering av vedtak av 10 år investeringsplan. Her inngår blant annet krematoriet. Rådmannen vil spesifisere reduksjonen i sitt budsjettforslag.

Tiltaket viser effekt på renter og avdrag i perioden ved å redusere investeringsvolumet med brutto 50 mill. kroner pr år, totalt 200 mill. kroner i hele perioden. Dette medfører 40 mill. kroner i redusert låneopptak pr. år, totalt 160 mill. kroner i hele perioden.

Elferjer på fjorden

Potensial for økonomisk innsparing

0 mill. kroner i 2021. Totalt 12 mill. kroner i hele perioden.

Kommentar

Tiltaket innebærer å utsette hele EL-ferje-prosjektet til etter 2024. Må i så fall avklares med Agder Fylkeskommune.

Tiltak som er vurdert, men som ikke viser innsparing eller er mulig å gjennomføre

- KLOA – vurdering fra leie til eie
Kommentar – Forventet å ikke gi økonomisk gevinst ved kjøp.
- Kulturskolen og øvingsrom, gamle politihuset (utløp opsjonsavtale kjøp av arealet ut 2021)
Kommentar - Det bør forventes å se om utleier får fylt lokalene med leietakere som har mva. pliktig omsetning før en vurderer igjen å tiltre opsjonen. Opsjonsperioden er fram til 20.12.2021.
- Kjøp av bygg tidligere overført til pensjonskassen
Kommentar - Forventet økning i premie og arbeidsgiveravgift er vesentlig større enn innsparing husleie.
- Salg av Arendal kultur- og rådhus
Kommentar – reduksjon av kostnader ser ut til å være mindre enn forventet husleie.
- Reduksjon av FDV husleie i bygg som skal fases ut
Kommentar – Pr. nå ingen kjente bygg som skal fases ut. Evt. strukturendringer på skole og barnehage vurderes særskilt under egne punkter over. Nytt helsehus vil medføre utfasing etter 2024.
- Vurdere dobbeltroller/oppgaver mellom Arendal eiendom KF og Arendal kommune
Kommentar – Det er ikke funnet opplagte områder med dobbeltroller.
- Sammenslåing tjenester park og kommunalteknikk, må sees i sammenheng med Arendal eiendom KF
Kommentar – Dette er i flere omganger vurdert av Arendal eiendom KF som har konkludert med at dette kun gir marginale gevinster og at dette ikke bør tas med videre.
- Reduserte utgifter hos bygartneren ved overføring av drifts- og vedlikeholdsansvar av brygger fra bygartneren til Arendal havnevesen KF (eks. Jerken, Gjessøya og Merdø)
Kommentar – Liten økonomisk gevinst, men blir vurdert forløpende.
- Nivå på bemanning institusjon
Kommentar – Avventer politisk sak til behandling i august.
- Solhaug, framskynde nedlegging
Kommentar - Vurdert som ikke gjennomførbart.
- Pedagogtetthet barnehager
Kommentar – Vi tilsetter fagarbeidere og pedagoger etter lovens norm.
- Reduserte utredninger, forventningsavklaring
Kommentar - Det er vedtatt kuttet 7 stillinger i rådmannens staber i 2020 som medfører lavere kapasitet.
- Ytterligere ENØK-tiltak
Kommentar – Bystyret har allerede vedtatt reduserte ENØK-midler i 2020-2023. Vurderes derfor som ikke mulig å redusere ytterligere.
- Ytterligere administrative funksjoner rådmannen m/staber
Kommentar - Etter å ha kuttet 7 stillinger i 2020 er konklusjonen at både leder- og saksbehandlerressursene er nødvendig for å gjennomføre de oppgaver bystyret forventer. All nedbemanning og reduksjoner i kostnader krever ekstra innsats av ledelse og saksbehandling. Gjennomføring av nødvendige LEAN prosesser og andre effektiviserende tiltak krever personell til å lede og gjennomføre disse.

- Vurdering kostnader politisk organisering og aktivitet (budsjett 2020 11,9 mill. kroner)
Kommentar – Rådmannen er ikke i posisjon til å vurdere hva som er et tjenlig nivå.
- Økt konsernbidrag fra Arendal eiendom KF
Kommentar – Konsernbidrag på 6 mill. kroner ble tatt med i budsjett 2020 og videreføres.
Rådmannen vil ikke antyde et potensial utover dette.
- Vakanser – Bruk av vakanser for å innfri sparekrav nevnt i listen over, vil kunne bli nødvendig på rådhuset og i enhetene, men føres ikke opp som eget tiltak.

Veien videre

Listen over viser det rådmannen vurderer som mulige tiltak. Listen er ikke et forslag og er presentert i uprioritert rekkefølge. Rådmannen har plikt til å legge frem et budsjett i balanse og vil på bakgrunn av bystyrets prioriteringer legge frem forslag til budsjett 5. november. Det overordnede målet er langsiktig økonomisk bærekraft. Som en del av dette er det også et klart mål at kommunen opprettholder styring over egen økonomi og unngår ROBEK.

Viktige datoer høsten 2020

19. august:	Uprioritert tiltaksliste presenteres for administrasjonsutvalget
20. august:	Uprioritert tiltaksliste/Rådmannens løypemelding presenteres for bystyret (felles komite)
5.oktober:	Bystyret gir signaler om prioriteringer til rådmannen
5. november:	Rådmannens budsjettforslag presenteres for bystyret
30. november:	Formannskapet behandler rådmannens budsjettforslag
17. desember:	Bystyret behandler rådmannens budsjettforslag

Kontantstøtte

Kontantstøtte for 1-åring

Kontantstøtte er penger en kan få hvis en har barn mellom 1 og 2 år som ikke har fått tildelt fulltidsplass i barnehage. Hvis barnet har deltidsplass, kan en ha rett til 20, 40, 60 eller 80 prosent kontantstøtte.

Hvis barnet ikke har fått tildelt barnehageplass, kan en få 100 prosent kontantstøtte, som tilsvarer 7 500 kroner i måneden. NAV utbetaler denne kontantstøtten.

Kontantstøtte for 2-åring; Kommunal kontantstøtte

Kommunal kontantstøtte er en ytelse for barn mellom to og tre år som ikke har barnehageplass.

Kristiansand kommune har en slik ordning.

Vilkår for den kommunale kontantstøtten i Kristiansand:

- Gis fra og med den måneden barnet fyller to år, og til og med måneden før barnet fyller tre år.
- 4000 kroner pr måned
- Gis ikke for barn som delvis bruker barnehage, eller har barnehageplass i andre kommuner.
- Hvis barnet begynner i barnehage, ytes kommunal kontantstøtte til og med måneden før barnet begynte.
- Gis ikke for barn som i en begrenset periode ikke har barnehageplass fordi det skal bytte barnehage. Med begrenset periode menes to måneder eller mindre.
- Utbetales til den av foreldrene som søker.

Mottakere av kontantstøtte må melde fra til Kristiansand kommune hvis grunnlaget for kommunal kontantstøtte ikke lengre er tilstede. Slike grunner kan være at barnet flytter fra Kristiansand eller begynner i barnehage.

Vi har i Arendal 327 barn i de private barnehagene som er født i 2018, 82 i kommunale barnehager.

Vi betaler ca kr 232 000,- for små barn i private barnehager i 2020; pr barn pluss et kapitaltilskudd avhengig av barnehagens alder. Dette varierer fra kr 775 til kr 1683 pr mnd.

Kostnaden ved kommunal kontantstøtte vil kunne være kr 44 000 for 11 måneder, jfr satsen i Kristiansand.

Det ville gi en mindrekostnad på kr 203 600,- pr barn hvis barnet mottar kommunal kontantstøtte istf barnehageplass.

Arendal har en stor andel barn i barnehage, 94,1% i 2019. Tall for noen andre kommuner:

Kommune	Andel 1-5 år i bhg
Arendal	94,1 %
Grimstad	93,7 %
Kristiansand	92 %
Larvik	89,8 %
Sandefjord	89,6 %
Skien	89,9 %
Tønsberg	93 %
Sarpsborg	90 %
G13	92,4 %

Hvis Arendal hadde hatt andel i bhg som: Mindrekostnad Arendal: (kr 178 565 pr barn)

Grimstad	1,79 mill
Kristiansand	8,7 mill
Larvik	18 mill
Sandefjord	18,9 mill
Skien	17,67 mill
Tønsberg	4,64 mill
Sarpsborg	17,14 mill
G13	7,14 mill

Inntektsystemet fra staten til kommunene er slik at en får tilskudd for hvert barn i alderen 1-5 år, uavhengig av om barnet går i barnehage eller ikke. Arendal har ønsket at mange starter i barnehage, men det har en umiddelbar kostnad.

Vi sammenligner oss ofte med Sarpsborg i Kostrasammenheng. Hvis Arendal hadde hatt samme prosentandel av barna i barnehage som Sarpsborg, ville Arendal hatt en mindrekostnad på ca 17,14 millioner kroner (avhengig av andelen små og store barn).

Arendal får videre en reduksjon i inntekt fra staten for barn i barnehagealder på grunn av bla.a. foreldres utdanningsnivå. Den statlige tankegangen er at hvis en kommune har lav utdanning i voksenbefolkningen, vil en ha lav barnehagedekning/lavt barnehagebehov. For Arendal er det ikke tilfelle!!

Kommunal kontantstøtte for 2-åringer ville antagelig gitt en umiddelbar mindrekostnad for Arendal.

Hvis kommunal kontantstøtte for 2-åringer ble innført, og 25 av de 327 barna født i 2018 benyttet seg av tilbudet, ville det gitt en mindrekostnad på ca kr 5,09 mill.

Notat tiltak skolestruktur og andre tiltak

Tiltak 1: IKKE struktur - Kutte alt som ikke er lovpålagt eller strengt nødvendig

- Si opp fritidsmedarbeidere som er knyttet til ungdomsskolene. Dette utgjør 3,2 årsverk
- Ikke bemanne skolebibliotekene 3,1 årsverk
- Nedbemanne med fagarbeidere/assistenter/miljøarbeidere som ikke utfører lovpålagt tjeneste knyttet til spesialundervisning. Dette utgjør 15,3 årsverk ifølge GSI
- Redusere på merkantilressurs (standardisere på f. eks. 0,002 årsverk pr. elev) reduksjon på 4,1 årsverk
- Standardisere ledelse (Rektor og avdelingsledere med f. eks. 0,006 årsverk pr. elev). Først fyller opp en rektorstilling så videre på avdelingslederstilling. Reduksjon på 3,5 årsverk
- Redusere undervisningspersonalet til nøyaktig å oppfylle minstenorm for lærertetthet ved hver enkelt skole. Dette utgjør til sammen 6,3 årsverk. (krever nye elementer i fordelingsmodellen og er krevende å håndtere)

Økonomi i tiltak 1:

Fritidsmedarbeidere 3,2 årsverk	kr	1 720 000
Skolebibliotekarer 3,1 årsverk	kr	1 660 000
Fagarbeidere/assistenter 15,3 årsverk	kr	7 100 000
Merkantil ressurs 4,1 årsverk	kr	2 100 000
Ledelse 3,5 årsverk	kr	2 700 000
Minstenorm for lærere 6,3 årsverk	kr	4 500 000
Totalt alle tiltak	kr	19 780 000

Dersom bystyret ønsker å gå videre med noe her, bør tiltak 1 utredes videre både med hensyn til kvalitet og konsekvenser.

Tiltak 2: Legge ned Eydehavn skole fra 01.08.2021

Legg ned Eydehavn skole med virkning fra 01.08.2021. Elevene ved Eydehavn skole overføres Stuenes skole som da vil være nærskolen. Som en vet, er det ledig kapasitet på Stuenes skole til å ta over disse elevene i dag uten noen form for tilpasninger. Det vil fysisk være helt uproblematisk og vil gi en god del besparelser. Tiltaket kan iverksettes fra 01.08.2021 med 5/12 virkning for neste budsjettår og helårsvirkning for resten. For å kunne legge ned en skole må det gjøres en separat konsekvensutredning av tiltaket som også må på offentlig høring før bystyret kan fatte et vedtak. Bystyret bør, hvis en skal gå videre med dette, be rådmannen om å utrede dette høsten 2020 slik at det er mulig å iverksette fra 01.08.2021.

Økonomi tiltak 2:

- ca. 4,6 millioner årlig driftsutgifter*
- Redusert kostnader strøm, forvaltning, drift og vedlikehold – FDV ca. 1,9 millioner pr. år
- Inntekter ved salg av bygg (må innhentes dersom utredning)

* Det er et estimert beløp. Eksakt beløp vil komme gjennom en konsekvensutredning

Tiltak 3: Legge ned Nesheim skole fra 01.08.2021

Legge ned Nesheim skole med virkning fra 01.08.2021. Elevene ved Nesheim skole kan overføres Stuenes skole og Moltemyr skole jmf. nærskoleprinsippet. Det er ledig kapasitet på Stuenes skole til å ta over disse elevene uten noen form for tilpasninger. Det vil fysisk være uproblematisk og vil gi en god del besparelser. Tiltaket kan iverksettes fra 01.08.2021 med 5/12 virkning for neste budsjettår og helårsvirkning for resten. For å kunne legge ned en skole må det gjøres en separat konsekvensutredning av tiltaket som også må på offentlig høring før bystyret kan fatte et vedtak. Bystyret bør, hvi en skal gå videre med dette, be rådmannen om å utrede dette høsten 2020 slik at det er mulig å iverksette fra 01.08.2021.

Økonomi tiltak 3:

- ca. 4,0 mill. kroner årlig driftsutgifter*
- Redusert kostnader strøm, forvaltning, drift og vedlikehold – FDV ca. 2,35 mill. kroner pr. år
- Inntekter ved salg av bygg (må innhentes dersom utredning)

* Det er et estimert beløp. Eksakt beløp vil komme gjennom en konsekvensutredning

Problemstilling – skoletilhørighet for en del av elevene i Nesheim skolekrets. En del av elevene vil ifølge nærskoleprinsippet ha skoletilhørighet til Moltemyr skole. Moltemyr skole vil ha plass til dette. Med ny E-18 har det også kommet ny gang- og sykkelvei som gjør at denne skoleveien vil være en trygg og god skolevei. Moltemyr vil ikke ha like god plass til dette på ungdomstrinnet da også elever fra Myra sogner til Moltemyr. Dette kan løses videre ved andre tiltak beskrevet senere i tiltakslista. Dette vil kreve gode konsekvensutredninger.

Problemstilling 2 – Nesheim privatskole AS hadde tidligere en godkjenning om å opprette å drive en privatskole. Dette er det søkt om videre og er til behandling hos Udir. Dersom det blir en realitet, vil ikke tiltaket gi samme effekt og kan i teorien også gi en negativ effekt hvis det blir opprettet en friskole i orrådet.

Tiltak 4 – Legge ned ungdomstrinnet på Moltemyr fra 01.08.2022

Moltemyr skole er bygningsmessig ikke fullgod for å drive et ungdomstrinn og dersom det ikke gjøres vesentlige bygningsmessige utbedringer. Rådmannen mener at ungdomstrinnet ved Moltemyr kan overflyttet til andre ungdomstrinn. I et ledd i en endring av skolestrukturen kan det utredes og gjennomføres en flytting av ungdomstrinnet ved Moltemyr skole. Utfordringen i utredningen vil handle om nærskoleprinsippet for elevene og om det bygningsmessige ved Birkenlund. Dette vil være en større omrokking, noe som vil medføre et behov for å utrede kretsgrenser og nærskoleprinsippet ytterligere. Birkenlund skole var tidligere en 3 parallell ungdomsskole, og arealene de har til rådighet er store nok til dette. Dersom elever også fra Myra kommer, vil en kanskje måtte se på en liten utvidelse for å gjøre dette på en god måte. Det er i første runde ikke mye økonomisk gevinst i dette tiltaket, samtidig gjør det tiltak 5 mulig. Tiltak 5 er ikke mulig uten tiltak 4. Det er mange usikkerheter knyttet til dette som må utredes, men det gir også en del nye muligheter som kan gi økonomisk gevinst og også økt kvalitet for elevene på ungdomstrinnet.

Økonomi tiltak 4

- Ca. 2,6 millioner årlige driftsutgifter*
- Redusert behov for utbygging av Moltemyr skole (Idrettshall samt spesialrom/klasserom)
- Mulig investeringsbehov/tilpasninger på Birkenlund

* Det er et estimert beløp. Eksakt beløp vil komme gjennom en konsekvensutredning

Tiltak 5 – Legge ned Myra skole fra 01.08.2023

Legg ned Myra skole fra 01.08.2023 og overføre elevene til Moltemyr skole. Noen elever vil også ha Stinta skole som nærskole. Det må utredes konsekvenser av dette tiltaket i forhold til plass ved Stinta skole, og det må sees på ungdomsskoletilhørigheten som ble påpekt i tiltak 4. **Dette tiltaket er ikke mulig å gjennomføre uten tiltak 4.** Moltemyr skole bør uansett hvordan den skal drives videre renoveres i betydelig grad særlig med tanke på spesialrom.

Økonomi tiltak 5

- Ca. 6,4 millioner i årlige driftsutgifter*
- Reduksjon av kostnader til strøm, forvaltning, drift og vedlikehold – FDV ca. 1,75 millioner pr. år
- Inntekter ved salg av bygg (må innhentes dersom utredning)
- Vedlikehold og tilpasninger ved Moltemyr skole (må gjøres gjennom en utredning)

* Det er et estimert beløp. Eksakt beløp vil komme gjennom en konsekvensutredning

Tiltak 6 – En skole på Tromøya fra 01.08.2024

I 2014 vedtok Arendal bystyre at det skal være 2 skoler på Tromøy. Fødselstallene er i sterkt fall på Tromøy, og Sandnes skole har allerede begynt på en ganske dramatisk elevtallsnedgang. Roligheden skole er bygget som en skole med ulike læringslokaler og har en dimensjonering i forhold til disse. Arealmessig er det nok areal til Sandnes skole, men det må utredes i forhold til dimensjoneringen som skolen er bygget for og i forhold til om det må gjøres noen bygningsmessige grep for ventilasjon samt garderobeløsninger og andre mindre tilpasninger.

Økonomi tiltak 6

- Ca. 5,9 millioner i årlige driftsutgifter*
- Reduksjon av kostnader til strøm, forvaltning, drift og vedlikehold – FDV ca. 1,84 millioner pr. år
- Inntekter ved salg av bygg (må innhentes dersom utredning)
- Vedlikehold og tilpasninger ved Roligheden skole (må gjøres gjennom en utredning)

* Det er et estimert beløp. Eksakt beløp vil komme gjennom en konsekvensutredning

Rådmannen mente i 2014 at en skole på Tromøy hadde vært en god løsning. Det kan utredes om dette er mulig, og hva som eventuelt må gjøres. Rådmannen mener tiltaket kan utredes med tanke på gjennomføring fra 2024.

Tiltak 7 - Legg med Strømmen skole fra 2024

Elevtallet ved Strømmen skole vil gå ned om noen år, og ut fra dagens fødselstall kan Strømmen skole om få år være Arendals minste skole. Det kan utredes om elevene på Strømmen skole kan overføres til Hisøy skole og ha hele sin skolegang der. Dette vil være en krevende i forhold til kretsgrenser og nærskole, men det kan utredes, og da med muligheter for en ny skolevei/gangvei som ikke er der i dag. Dersom utredningen konkluderer med at det ikke er mulig å tilhøre Hisøy skole, kan elevene overføres til Asdal skole og Stinta skole jamf. nærskoleprinsippet. Med tanke på andre tiltak beskrevet her, vil dette måtte utredes i sammenheng med andre tiltak som f. eks. 4, 5 og 8.

Økonomi tiltak 7

- Ca. 4,9 millioner i årlige driftsutgifter*
- Reduksjon av kostnader til strøm, forvaltning, drift og vedlikehold – FDV ca. 1,88 millioner pr. år
- Inntekter ved salg av bygg (må innhentes dersom utredning)

* Det er et estimert beløp. Eksakt beløp vil komme gjennom en konsekvensutredning

Tiltak 8 – Legg ned Flosta skole fra 2025

I prinsippet kan nok Flosta legges ned tidligere. Men skolen har gode fasiliteter og er godt vedlikeholdt da den er relativt ny. Skolen kan også fungere som en mulighet for elever fra Eydehavn som ikke vil til Stuenes, noe som kan gi en bedre og mer effektiv drift av Flosta noen år.

Økonomi tiltak 8

- Ca. 3,9 millioner i årlige driftsutgifter*
- Reduksjon av kostnader til strøm, forvaltning, drift og vedlikehold – FDV ca. 1,87 millioner pr. år
- Inntekter ved salg av bygg (må innhentes dersom utredning)

* Det er et estimert beløp. Eksakt beløp vil komme gjennom en konsekvensutredning

Tiltak 9 – En større omlegging av skoledriften vest i Arendal i 2026 eller 2027

Rådmannen og et politisk utvalg for ungdomsskolestruktur har tidligere anbefalt å endre på ungdomsskolestrukturen både i sentrum og i vest i Arendal kommune. Det er mulig å se på en vesentlig omlegging av skolestrukturen her.

En kan f.eks. utrede å legge ned Rykene skole og barnetrinnet på Nedenes og opprette et barnetrinn på Asdal skole for disse elevene. Bygningsmassen på barnetrinnet på Asdal vil da antagelig kunne fungere som småskoletrinn og ungdomstrinnet vil kunne fungere som mellomtrinn. Det trengs noe mer kroppsøvningsareal i form av en ny gymsal eller utvidelse av gymsalen.

En kan utrede å legge ned ungdomstrinnet på Asdal og overføre alle elevene til Nedenes som da vil være en ungdomsskole for Nedenes, Asdal og Rykene.

Asdal skole må planlegge for og gjøre en større renovering av bygningsmassen på ungdomstrinnet samt en utvidelse av gymsalen og tilpasning til å bli en god 1-7 skole for elevene fra Rykene, Asdal og Nedenes. I 2026 vil det være ca 640 elever totalt. Det vil variere mellom 3 og 4 paralleller.

Et ungdomstrinn på Nedenes skole for elevene fra Nedenes, Rykene og Asdal vil i 2026 være på ca 370 elever og en 4 -5 paralleller som vil avta noe i elevtall etter hvert som de små fødselskullene også kommer til ungdomstrinnet.

Økonomi tiltak 9

- Ca. 10 millioner i årlige driftsutgifter*
- Reduksjon av kostnader til strøm, forvaltning, drift og vedlikehold – FDV ca. 1,3 millioner pr. År ved Rykene skole
- Inntekter ved salg av bygg (må innhentes dersom utredning) Rykene

- Det må gjøres bygningsmessige tilpasninger både på Nedenes og Asdal, men deler av disse måtte trolig blitt utført som vedlikehold/forbedringer uansett rundt dette tidspunktet.

* Det er et estimert beløp. Eksakt beløp vil komme gjennom en konsekvensutredning

Oppsummert skolestruktur:

Med unntak av overføring av Nesheim og Eydehavn til Stuenes og Moltemyr skole vil det kreves omfattende utredninger av hver sak (det må skrives en konsekvensanalyse av disse to også, men den er ikke så krevende og er også gjort tidligere).

Det må være vilje til å gjøre nødvendige utbedringer og tilpasninger for tiltakene slik at elevene blir møtt på en god måte. Dette vil måtte planlegges godt.

Mulig besparelser skolestruktur og andre kutt:

Skolestruktur, ref notat	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
1)Kutte alt som ikke er lovpålagt	19 780 000	19 780 000	19 780 000	19 780 000	19 780 000	19 780 000	19 780 000
2)Legg ned Eydehavn	2 300 000	4 600 000	4 600 000	4 600 000	4 600 000	4 600 000	4 600 000
3) Legge ned Nesheim	2 000 000	4 000 000	4 000 000	4 000 000	4 000 000	4 000 000	4 000 000
4) U.trinn Moltemyr legges ned		1 300 000	2 600 000	2 600 000	2 600 000	2 600 000	2 600 000
5) Legge ned Myra skole			3 200 000	6 400 000	6 400 000	6 400 000	6 400 000
6) En skole på Tromøya				2 950 000	5 900 000	5 900 000	5 900 000
7) Legg ned Strømmen skole				2 450 000	4 900 000	4 900 000	4 900 000
8) Legge ned Flosta					1 950 000	3 900 000	3 900 000
9) Større omlegging vest i Arendal						5 000 000	10 000 000
Besparelse drift	24 080 000	29 680 000	34 180 000	42 780 000	50 130 000	57 080 000	62 080 000
FDV + Strøm							
2)Legg ned Eydehavn	950 000	1 900 000	1 900 000	1 900 000	1 900 000	1 900 000	1 900 000
3) Legge ned Nesheim	1 177 000	2 353 000	2 353 000	2 353 000	2 353 000	2 353 000	2 353 000
4) U. trinn Moltemyr legges ned							
5) Legge ned Myra skole			873 000	1 750 000	1 750 000	1 750 000	1 750 000
6) En skole på Tromøya				921 000	1 840 000	1 840 000	1 840 000
7) Legg ned Strømmen skole				942 000	1 880 000	1 880 000	1 880 000
8) Legge ned Flosta					934 000	1 870 000	1 870 000
9) Større omlegging vest i Arendal						650 000	1 300 000
FDV+Strøm sum	2 127 000	4 253 000	5 126 000	7 866 000	10 657 000	12 243 000	12 893 000
Sum struktur inkl FDV og strøm	26 207 000	33 933 000	39 306 000	50 646 000	60 787 000	69 323 000	74 973 000

Notat vedr. samlokalisering av hjemmesykepleien og andre hjemmebaserte tjenester

En helhetlig og samordnet hjemmebasert tjeneste vil være nødvendig for å møte utfordringene i sektoren de nærmeste årene. Hovedårsaken er den demografiske utviklingen med flere eldre og større krav til kommunens tjenestetilbud overfor flere brukergrupper. Tverrfaglig innsats og mer effektiv ressursutnyttelse er en forutsetning for å opprettholde god kvalitet på tjenestene.

Mange hjemmeboende som mottar tjenester fra kommunen har et sykdomsbilde og en livssituasjon som er sammensatt, og dette krever en tverrfaglig tjeneste. Eksempler:

- Flere brukere med sammensatte sykdomsbilder som bor hjemme, og flere som ønsker å få tjenester der også ved livets slutt
- Et økende antall hjemmeboende eldre med demenssykdom
- Antall voksne og eldre med rus- og eller psykiske problemer er økende
- Økende behov for forebygging og rehabilitering i hjemmet

Pr. i dag gis vedtak om tjenester i hovedsak som enkelttjenester (hjemmesykepleie, hjemmehjelp, boveiledertjeneste m.m.) Brukere med sammensatte behov får oppfølging av personale fra ulike enheter parallelt. Dvs. at ansatte fra både hjemmesykepleie og eksempelvis psykisk helse «går til» samme bruker hver for seg.

Forslag:

En samlokalisering kombinert med en ny organisering av tjenestene basert på tverrfaglig innsats (BTI-modell for voksne og eldre) vil kunne minimere parallelle tjenester til brukere med sammensatte behov. Det vil finnes unntak, men dette vil avklares gjennom individuell tilnærming.

Tjenestekontorets rolle og samarbeid med utøvende tjenester vil være en svært viktig faktor.

Samlokalisering av Tjenestekontor sammen med utøvende tjenester, ledere og fagkoordinatorer er en forutsetning for å lykkes.

I en ny organisering der tjenestene er samlokalisert, vil det kunne dannes team med den rette kompetansen omkring den enkelte bruker med sammensatte behov. Dette krever større grad av samarbeid enn i dag omkring vurdering av behov/ tildeling av tjenester mellom tjenestekontor og fagpersoner i de utøvende tjenestene.

I praksis vil dette eksempelvis bety at ansatte i hjemmesykepleie og psykisk helse jobber sammen i stedet for hver for seg overfor disse brukerne. I et annet tilfelle kan det være hjemmesykepleien og inntaksteam hverdagsrehabilitering som jobber sammen. Teamet rundt en bruker opprettes tidsavgrenset, og varighet og kompetansesammensetning i teamet endres ved behov.

For å få til dette må det jobbes både med system og holdninger. Det bør utarbeides et kriteriesystem for når slike team skal benyttes, samt retningslinjer for hvordan team settes sammen. («BTI for voksne og eldre».)

Dette vil gi en besparing i bruk av ressurser og utstyr. For å oppnå ønsket effekt kreves en annen tilnærming og planlegging omkring bruk av personalressurser enn i dag. Omstillingen vil kreve holdningsendring i tjenestene.

Velferdsteknologi må integreres mer som en del av hjemmebaserte tjenester, og en samlokalisering vil gi et tettere samarbeid mellom ansatte i hjemmebaserte tjenester og de som jobber spesifikt med e-helse og velferdsteknologi.

Ønsket / forventet effekt av samlokalisering vil være:

- Bedre tverrfaglig innsats og utnyttelse av personalressurser og kompetanse på tvers av dagens soner og tjenester
- Bedre ressursutnyttelse av utstyr, felles innkjøp, enklere vedlikehold og service (medisinske forbruksvarer, biler, PC, m.m.)
- Frigjøring av plass på bo og omsorgssentrene til brukerrettede tjenester (dagtilbud, avlastning, korttidsplasser, etc.)
- Bedre lokaler for opplæring og møteplasser for ansatte
- Tettere samarbeid mellom ledere, ansatte og støttepersonell
- Bedre økonomisk styring og kontroll

Følgende alternativer foreslås for samlokalisering:

1. Samle alle de aktuelle tjenestene i en felles base/ lokasjon

2. Opprette 3 baser/lokasjoner

- a) En felles base nær sentrum som samler hjemmesykepleie for de 3 sentrumssonene, hjemmehjelp for sentrum, nattpatroljen, fysio- og ergoterapeuter, innsatsteam hverdagsrehabilitering, deler av oppfølgingstjenestene innen psykisk helse og rus, bemanningsenheten og støttetjenester.
- b) En felles base for hjemmesykepleie i sonene Hisøy, Nedenes, Bjorbekk og Rykene, samt hjemmehjelp for området i vest
- c) En felles base for hjemmesykepleie i sonene Tromøy, Krøgenes, Saltrød og Flosta, samt hjemmehjelp for området i øst

Muligheter, fordeler og ulemper knyttet til alternativ 1

Følgende tjenester vil være aktuelle for samlokalisering i en felles lokasjon: Alle dagens hjemmesykepleiesoner, hjemmehjelp, nattpatroljen, fysio- og ergoterapeuter, innsatsteam hverdagsrehabilitering, deler av psykisk helse og rus, bemanningsenheten, støttetjenester, rådgiverteam koordinerende enhet, tjenestekontor, ledere og fagkoordinatorer/fagutviklere.

Det er få aktuelle lokaler tilgjengelig som kan samle alle tjenestene pr. i dag. Kravet til lokalene omhandler både innendørs arealer og stor nok plass utvendig til parkering av biler (fortrinnsvis tjenestebiler, men også et visst antall private biler). I sondering av hva som er mulig å få til pr. nå er **Krøgenes** vurdert som aktuelt sted.

Fordeler: Krøgenes er sentrumsnær og lett tilgjengelig for hele kommunen. Nytt veinett gjør det mulig å nå alle deler av kommunen innen akseptabel tid. Nærhet til kommunalt hjelpemiddellager og transporttjeneste er en stor fordel, og det vil gi bedre tverrfaglig samarbeid og effektiv ressursutnyttelse. Det er ikke foretatt en formell utsjekk av kostnader i forbindelse med aktuelle bygg. Hvis dette lar seg løse kan økonomisk effekt tas ut forholdsvis raskt (besparelse i personalkostnader minus kostnader knyttet til leie/kjøp av lokaler).

Ulemper: Kjøretid blir noe lengre til brukere lengst øst og vest enn i dag.

Muligheter, fordeler og ulemper knyttet til alternativ 2

Solhaug som alternativ vil være aktuell å benytte til samlokalisert base når langtidsplassene er avviklet og korttidsavdelingen flyttes til Myratunet. Det siste kan skje når nytt bygg for legevakt, KØH og kommunale korttidsplasser er ferdig. Det vil ta ca. 3 år før dette er gjennomført. På det tidspunktet vil store arealer bli ledige og dette kan benyttes til samlokalisering av hjemmebaserte tjenester. (Ombyggingskostnader er ikke beregnet.)

Fordeler: Dette alternativet har nærhet til svært mange av brukerne av tjenestene, nærhet til flere av institusjonene, omsorgsboligene på Solhaug. Det er mulig å følge opp flere enten i gangavstand eller med sykkel. Det kan opprettholdes noen pasientrom/ trygghetshybler/ korttidsplasser til disposisjon for hjemmesykepleien og bygget kan inneholde dagaktivitetstilbud for eldre.

Ulemper: Det tar tid før lokalene frigjøres. Solhaug har også begrenset areal for parkering, og veinettet omkring Solhaug er lite egnet for mye trafikk. Derfor anses Solhaug som lite aktuell som lokasjon for en samlet hjemmebasert tjeneste for hele kommunen. Derimot kan Solhaug være et alternativ som en sentrumsnær base i tillegg til ytterligere 2 baser i vest og øst.

Rådhuset kan være en alternativ lokasjon som sentrumsnær base er. Forutsetningen er at en del tjenester / aktiviteter flyttes over i andre bygg. Avklaring av hvilke arealer som forventes å bli ledig gjøres i disse dager. Parkeringsplasser er/blir tilgjengelig i Torvet parkeringshus, men flere plasser må frigjøres.

Fordeler: En del av personalgruppene som er tenkt samlokalisert befinner seg allerede på rådhuset (Tjenestekontor, rådgiverteam koordinerende enhet, støttetjenestene helse og levekår, psykisk helse og rus voksne). Nærhet til mange eldre brukere som bor i sentrumssonene. Det er mulig å følge opp flere enten i gangavstand eller med sykkel.

Ulemper: Mye kjøring ut og inn av parkeringshus er tidkrevende. Parkeringsbehov for de som er avhengig av å bruke privatbil på jobb kan bli utfordrende å løse.

Når det gjelder de 2 basene for hjemmesykepleie i vest og øst, må det vurderes nærmere hvilke lokaler som egner seg best til å samle disse personalgruppene.

Oppsummering og vurdering av alternativ 1 og 2

En felles lokasjon for alle tjenestene vil gi størst mulighet for nytenking, ny organisering, tverrfaglig innsats og effektiv ressursutnyttelse. Samlokalisering på Krøgenes er mest gunstig med tanke på parkeringsmuligheter, ny ordning for vedlikehold av tjenestebiler, m.m.

Likhet i tjenestene og sikring av tverrfaglig innsats uavhengig av geografi vil være best i alternativ 1.

Nærhet til brukerne av hjemmesykepleien vil være best ved å velge alternativ 2. Dette alternativet vil også være minst krevende for ansatte med hensyn til endringer av tjenestetilbudene (omstilling).

Men sett i lys av de utfordringer vi står overfor bør alternativ 1 velges.

Anslag økonomisk effekt: Alternativ 1 vil ha størst potensiale med hensyn til samordning av personell og besparelser vedr utstyr, biler etc. Besparelse anslås i størrelsesorden økningen (helt eller delvis) som er lagt inn i HØP 2021 for styrking av hjemmesykepleien. Gjennomgang av lederstruktur, antall fagkoordinatorer, andre funksjoner vil være en del av vurderingen på hvor effektiviseringen kan tas ut.

Uspesifiserte kutt pr. enhet

Enhet	Beløp
Rådmannen m/stab	1 000 000
Kommunalteknikk og geodata	1 000 000
Kulturenheten	500 000
Brann	500 000
Innovasjon og kompetanse	500 000
Vitensenteret	500 000
Arendal voksenopplæring	500 000
Psykisk helse og rus	1 000 000
Koordinerende enhet	1 000 000
Enhet Funksjonshemmede	1 000 000
Enhet Hjemmebaserte tjenester	1 000 000
Enhet Institusjoner	1 000 000
Nav-Arendal	1 000 000
Spesialpedagogiske tjenester	1 000 000
Lunderød skole og ressurscenter	1 000 000
Barnevern	1 000 000
Avlastning og bosetting	500 000
Forebyggende tjenester	1 000 000
Birkenlund skole	1 000 000
Asdal skole	1 000 000
Stuenes skole	1 000 000
Nedenes skole	1 000 000
Stinta skole	1 000 000
Roligheden skole	1 000 000
Hisøy skole	1 000 000
Eydehavn skole	500 000
Flosta skole	500 000
Moltemyr skole	1 000 000
Myra skole	500 000
Nesheim skole	500 000
Rykene Skole	500 000
Sandnes skole	500 000
Strømmen oppvekstssenter	500 000
Tromøy barnehagene	500 000
Hisøy barnehageenhet	500 000
Barnehager Sentrum Øst	500 000
Stinta barnehageenhet	500 000
Jovannslia/Lia barnehage	500 000
Øyestad barnehageenhet	500 000
Sum	29 500 000